

diferenciranost. Larve budućih ženki zadržavaju se ispod ljuspica gde se intenzivno hrane dobijajući okruglu formu. Nakon presvlačenja, početkom aprila obrazuju se ženke. Larve budućih mužjaka se koncentrišu na četinama, imaju izduženo-ovalani oblik tela, prolaze kroz stadijume pronimfe i nimfe, a krajem marta ekloDIRAJU mužjaci. Nakon kopulacije mužjaci uginjavaju, a oplodene ženke nastavljaju sa razvojem i višestruko povećavaju veličinu tela. Ovipozicija je u prvoj nedelji maja, a jedna ženka položi između 356 i 625 jaja ružičaste boje. Embrionalno razvije traje oko tri nedelje, pa je piljenje larvi krajem maja. One se hrane na četinama sve do septembra, kada se presvlače u larve drugog stupnja koje se u oktobru povlače na prezimljavanje.

Na utvrđenim lokalitetima, intenzitet napada iznosio je 1-4, odnosno na biljkama su bile prisutne pojedinačne jedinke ili velike kolonije vaši. Najmanji intenzitet napada zabeležen je na lokalitetima Blace i Osečina, gde nije bilo vidljivih simptoma oštećenja, a najveći na lokalitetima Grocka, Konjarnik, Jagodina i Vračar, gde je nastupilo sušenje četina, grana, pa čak i celih biljaka.

Iz kolonija vaši odgajene su tri vrste predatora, *Anthribus nebulosus* Forster (Coleoptera: Anthribidae), *Exochomus quadripustulatus* L. (Coleoptera: Coccinellidae) i *Chrysoperla carnea* Steph. (Neuroptera: Chrysopidae). *A. nebulosus* je nađen u svim istraživanim lokalitetima gde je redukovao brojnost populacija vaši od 2 do 51,72%. Determinacija parazitoidnih osica je u toku.

FAUNA STENICA (HETEROPTERA) STEPSKIH I SLATINSKIH STANIŠTA SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE „SELEVENJSKE PUSTARE“

Bojana Nadaždin^{1,2}, Jelena Šeat²

¹ NIDSBE „Josif Pančić“, Trg Dositeja Obradovića 2, 21000 Novi Sad,
bojananadazdin91@gmail.com

² „HabiProt“, Bulevar Oslobođenja 106/34, 11040 Beograd, jelena@habiprot.org.rs

Otvorena slatinska i stepska staništa u Vojvodini raspoređena su u rasparčanim enklavama i predstavljaju gotovo jedina preostala kopnena staništa za koja možemo da kažemo da su relativno očuvana i čije prirodne vrednosti su usled napredujućeg razvoja veoma ugrožene. Ova područja su dobro istražena u pogledu njihovog florističkog i fitocenološkog diverziteta, međutim, relevantni faunistički podaci su veoma oskudni, a naročito je slabo istražena entomofauna. Slična priča prati i istraživanja stenica na datim područjima. Zašto je neophodno da poznamo faunu

stenica slatinskih i stepskih staništa, i koja je uloga ovih insekata? Naime, diverzitet stenica pokazatelj je očuvanosti i kvaliteta vegetacije i staništa koja naseljavaju, i korespondira sa ukupnim insekatskim diverzitetom datog područja, a brojna ekološka istraživanja stenica širom Evrope su potvrdila visoku zavisnost stenica od vegetacije, gde su prisustvo i brojnost vrsta definisani florističkim sastavom, strukturom biljnog pokrivača i mikroklimatskim uslovima koje vegetacija stvara. Prethodno pomenute osobine čine stenice dobrim indikatorom stanja i kvaliteta ugroženih staništa kao što su stepe i slatine, a bolje poznavanje insekatske grupe moglo bi da doprinese boljem planiranju mera aktivne zaštite ovih staništa. Inicijalno istraživanje faune stenica slatinskih i stepskih staništa sprovedeno je tokom 2015. godine u SRP „Selevenjske pustare“ na lokalitetima Kilapoš, Stočni pašnjak, Lofej i Galamboš. Analiziran je faunistički sastav, biogeografska pripadnost faune, data je distribucija vrsta tokom sezone i analizirana je distribucija vrsta po lokalitetima te izračunata faunistička sličnost između parova lokaliteta Jaccard-ovim indeksom. Identifikovano je 112 vrsta iz 14 porodica, a najveći broj vrsta pripada porodicama Miridae, Lygaeidae i Penatatomidae, koje čine 69,6% ukupne faune. Tokom istraživanja po prvi put je u fauni Srbije zabeležena karakteristična vrsta *Solenoxyphus fuscovenosus* (Fieber, 1864). Analizom sezonske distribucije utvrđeno je da najveći broj vrsta pripada prolećnom aspektu (66 vrsta), sa izrazitom dominacijom vrsta iz porodice Miridae. Primenjujući Jaccard-ov indeks faunističke sličnosti dobijeni rezultati potvrđuju da su lokaliteti Kilapoš i Stočni pašnjak faunistički najsljedniji ($J=0,49$), a lokaliteti Lofej i Stočni pašnjak najrazličitiji ($J=0,27$). Tokom istraživanja zabeleženo je i prisustvo tipično slatinskih vrsta *Solenoxyphus fuscovenosus*, *Henestaris halophilus* (Burmeister, 1835), *Conostethus hungaricus* Wagner, 1941 i *Anthemina varicornis* (Jakovlev, 1874). Ove karakteristične vrste su fitofagne i ishranom su vezane za ugrožene slatinske biljke (*Camphorosma annua* Pallas, *Plantago maritima* L., *Lepidium cartilagineum* ((J. Mayer) Thell.), *Bolboschoenus maritimus* (L.) Palla) te uzimajući u obzir status njihovih domaćina kao i specifičnosti staništa koja naseljavaju, ove stenice bi se trebale naći na nacionalnoj listi konzervaciono prioriternih taksona.